

نومرو : ۱۴

برشنبه ۳۰ تشرین اول ۱۹۱۹

سر محوری :

ضالده ادیب

بو یوک و محبوسه

اول بش کونده بر پنجشنبه کونلری چیقار ادبی ، علمی مجموعه در .

نسخه سی ۱۰ غرومدر

... اداره خانه بی ...

« ثروت فنون » مطبعه سنده در

صاحب امتیازی

صبیه زکریا

(۱) لوور مشهرينه نقل اولنان پارچهلر
مقداری (۲۸) در .
عدد
۱ قنادلی بوغا (لوورک آتور موزه سنده
۱۴ نوهو ايله مرقددر)
۱ قنادلی ژهني (لوورک آتور موزه سنده
۱۸ نوهو ايله مرقددر)
۲۴ صنديق آثار عتيقه (اردن آلتی صنديقی
انکايئرل طرفندن اهدا اولمشدر)
۲ پلاسه عائد اشياي ذاتيه
۲۸ قورتاريلان صنديقلر مقداری اولوب
۲۶ سی آثار عتيقه يي محتويدر
(۲) شطالرده مغروق آثار عتيقه نك
مقداری (۲۰۷) در .
عدد

۱ قنادلی بوغا (لوورک آتور موزه سنده
بولنان ۱۴ نوهو لي بوغايه مشاهددر)
۱ قنادلی ژهني (لوورک آتور موزه سنده
بولنان ۱۸ نوهو لي ژهني به مشاهددر)
۴۱ صنديق فره نل هيئت حفريه سي مکشوفاني
۹۸۰ برلين موزه سنده عائد صنديقلر [۱]
۱۲۳ (۱۲۳ × ۲۸ = ۱۵۱) آثار عتيقه
مجموعی اولوب هيئت عموميه دن اخراج
اولندهده ۲۵ - ۱۵۱ = ۸۴)
۸۴ پلاسه عائد اشياي ذاتيه

۲۰۷ مغروق اشيا مقداری اولوب ۱۲۲ ی
آثار عتيقه يي محتويدر .
بالاده محرار قامه نظراً ۱۳ مایس ۱۸۵۵ ده
بفداددن ارکاب اولنان اشيا نك مقداری ۲۳۵
پارچه دن عبارت اولوب بولردن ۱۴۹ صنديق آثار
عتيقه ۸۶ صنديق قونسولوسه عائد اشيا دن سرکيدر .
بوتقدیرجه ۱۲۳ صنديق اشياي عتيقه نه رده
عرفی ۲۶ سی لوور موزه سنده واصل اولمشدر
اشياي مغروقه مياننده فره نل هيئت حفريه سي
کشف ايئندن جزئی مقدارده طوغله لر استثنا ايئديکی
خالده هان هيئت عمومی سی ؛ قوبوغی ونمرو
خرابه لر نه آله ايئدين کيمر المقدار آلتان قبار نه لی
منخوتات ؛ آنورستان معماری الشايد نك حسن
محافظة اولش قيمتدار برعونه نادر سندن حزين
برمدخل ، طاق ، ارشيوولت ؛ خرس ابادده کی
ضارغون سترايک مينالی ظريف طوغله لر نندن
هيچ برپارچه قورتاريله ماشددر [۲] نتیجه
بدقياتدن اکلاشلديغه کوره پلاسلک لوور
موزه سنده نقله موني اولديغي آثار عتيقه نك
نصفندن زياده سی انکايئر حافرلرينک محصول
کشفیاتی اولوب ، کندی آثار مکشوفه سی بر
مغاور رزدي ايله ۱ عدد کوچک صنديق محتوياتی
اولان الحاق قبار نه لی منخوتاتدن عبارتددر .
۱۹ مور ۳۳۵ دوقتور عيم الرهاپ

[۱] پلاس . نوهو و آنورستان (ج ۲ ، ص ۱۳۳)
[۲] - سارغونک بدده لری : هر کيم که آثار قدرتمه
طوقه نوز منجوتات می سبلر ، ثروتي احتوا ايئدوازلری غصب
ايئر حزينه می بوشالتييرسه ؛ آتور (Vinda) ؛ شادش
(samaS) ؛ او (oa) ؛ يزدانلرله بونمرد مسكون
آلدر اوکيمسه نك نام وشانی محو ونسائی بونمردن طرد
وتقييد ايئرک ايئديا دده نلرينک اسيري ائتمونلر
(Opp rt, Sargand) P. 40

دنيا ره کيشيور می ؟

عمومی حربك نتیجه سنده دنيانك يکی برشكل
آلمده اولديني قناعتي حاصل اولمشدر . ميلتاريزم
افلاس ايديور ، سوسياليزم وده موقراسی غلبه
چالپورظن ايئدي . باشده و بلسون اولديني حالده
دولت ادملرينک علنی يانانی ده بونی تأييد ايئرکی
لوورندي . امير ياليزم نهايت بولاجق ، هرملته
حق تسلیم ايئدله جك ، واداره ده خلقك حاکميتي
طايينه جقدی .

صلح قونفراسنك ايلک اجتماعنده اساسلری
و ضم ايئدين (جمعيت اقوام) پروژوسی ده بوتون
ملتلر ايچون بر تأمينات سويا و طبقه سنی کوره .
جکدی ذاتاً دنيا اولبه بر جريان تعقيب ايديورکه
نتيجه نك بوشکلده تبليرايده جککه آرتق هرکس
انعامش و بونی تکاملک طبيی ر نتیجه سی عد
ايمشدی .

السانلرک يکی عقيدده لر سوق ايئده جك ؛
دياده بار باراهه بر نهايت و بيله رك صالح وسکين
دوری تأسيس ايئده جکدی .
بوتون بوخاللرک بونکون حقيقت اولان
شکلرينه باقديقمز زمان :

دوران بنه اول دوران

ديکدن کندی عزی آلاميورزه چونکه بوتون
اوخيالارک حقيقتله تماس ايئدجه آرييوپ کيتديکی
دنيای بنه اسکی ذهنيی ديپلوماتلرک تنظيم
واداره ايئديکني کوروپوز . صوک کان
(Les annales) ده دوقتور کوستاولوبون
بواسطه حالي تدقيق ايئرکن ديورکه :

دنيانک بونکونک استحاله سنع عرض ايئديکی
منظره ، فيلوزوفلر ايچون پک زياده شايان
استفاده در چونکه بر دغه ده ، اعلان ايئدين
پرنسپيلرک عمل اوزرنده نه قدر آز تأثيری
اولديغي اثبات ايئر . دنيانک بونکونک حاکملي
ملتلره سعادتلرينی تأمين ايئن يکی برانچيلک
اساسلرينی اعلان ايئديلر : ميلتاريزم نهايت
و بيله جك ، مليت پرنسپينه رعایت ايئدله جك ،
ملتلره کندی کنديلرينی اداره حق و بيله جك ،
ونهايت جمعيت اقوامک مظاهرتله دنيا به عمومی
وداعی بر صلحه مظهر ايئدله جکدی . فقط ،
حقيقت مع الناسف تماماً عکسيدر . ميلتاريزم

اولمکدن ماعدا ده ا زياده بونمش وانی
شيمدی به قدر طائيماش ملتلره جبراً قبول
ايئدیرلشددر . بووک دولتلر کوبا کنديلرينی
مدافعه ايچون ، کوچوکلری بوتقدده بردوامدر .
اوروپانک اورته سنده تشکيل ايئدين يکی جهوريتلر
قومشورينک بررينه اولارقي بونمکه چالپشورلر .
بوتضاد ، پرنسپيلرک اعلانی ايچاب ايئدیرن
صبلرک حرکتی اداره ايئن حسلر اوزرينه پک
آز تأثيری اولديغي سويله مکله ايضاح ايئدیلر .
ايشته بونک ايچوندرکه اوقدر کورولنو ايله اعلان
ايئدين يکی پرنسپيلره رغماً ، دنيا بنه اسکی
بيله بکندن شاشميور .

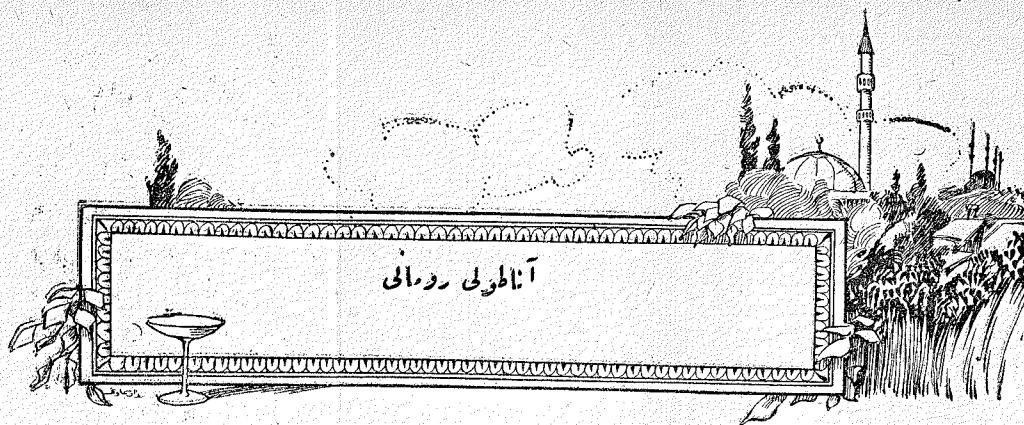
شوحالده « اسکی هام اسکی طاس » می
ديه جکزه . خاير . اورنده ايکی جريان وار :
بری عمومی حربك اعلاتی ايچاب ايئدیرن
امير ياليزم جريانی . بونک بونک آدملری ،
رجال دولتی حالا واسکی ذمينه حرکت ايئدیلر .
ايکيچي جريان ده ، حربك صونکده يوکسه لني
ده موقراسی و مليت جريانلريدو . ايکيچي جريان
برنجی ايله مجادله خالنده در . بونکون الآن
برنجينک موفق اولويور کوروعی ، ايکيچينک
مغلوبيته دلالت ايئر . باقلم :

کون دوغمان مشيمه شيدن نلر دوغار .

عسکرانر نچور - ايتاليا بولايوت شاعرينی

هرکس يوکسک شعرلری ، علوی حسيله پک
ای طائير فقط شعر وصنعت خالنده هان ده بوتون
نيانک مالی اولان (دانوچيو) نك برده عسکر
صنعتی واردر . صوک زمانلرده شاعرلکندن
زياده عسکرلکی موضوع تحت اولان دانوچيو دینه
بيليرکه عینی زمانده ملی بر قهرماندر .

دانوچيو تا چوققلغندن بری وانی ايچون
بووک بر عشق بسلور ووطنه خدمت ايئرک
ايچون چالپشديغي سويليوردي ۱۸۷۵ ده اون
بر ياشنده ايدي . اووقت دوام ايئديکی مکتبه
کنديسيله تماس ايئن چوقلری ذکا و وجدينه حيران
برايوردي . هله ده ا ياشنده ايکن باباسنه
کوندرديکی مکتوبلر ، دانوچيونک وطنی ايچون
بسله ديکی بووک عشقه جوق کوزل بر مثالدر .
بونکيچ وطنپرور باباسنه کوندرديکی بر
مکتوبده ديورکه :

سەزدىن آيرىلدىم زىمان دەمدىكىزگە :
— غەربىيەل ، اوقۇ ، وطنە ، ئاتلەكە
وېكا اولنجه يە قدر شرف وىر . اووقت قىلمەك
تا اىك دىزىلرئىنە كومدىكىم بوسوزلر بىكرى اولونجه يە
اونوغمە چىم وىسىزى ابدىا مىندىرلغى خاىرلا بىچم .
چونكى بوسوزلر بېھودە برە سويلەش دىكادر .
سىز بىلىرسىزكى بىن ايتاليانى چوق سورم واونك
ايچون هيچ بر فداكار قىلدىن كېرى دورمام .
دىيادە ايلك وظفەم ، مىللە كەندى وطنلر
نى سويكى وناموسلى السانلر اولنى آكلانغى ،
ايكنچىسى دە ، وطنك دشمنلرئىنە ابدى بر كېن

۳

دورامە ...

كۆي ، مانىيىچىدە كەندىنى دوشونىپوردى .
او ، بولاجقدى ؟ خىسسى اقرباسى بوقىدى .
« اۋەرەلم . » دىيۈرلدى . بورول خوجاك
ئولومدىن بر آي دىھا كېمە مشدى . حاجى دورەموش
ئوكوز قالان قىزى اۋىنە چاغىرتىدى . او كايىك
درەدن سو كىرەرك اولمىسى اىچاپ ايتىدىكى
اىكلىدى . فقط كەندىن سوئوق قانلىقلە :
— غوجا ، بىن بابايى وورانى حكومەتە
طلوتدىرماندن قوجايە وارمام .
دىدى .

— هانكى حكومەتە قىزم ؟
— قەبەدەكى !
— اوراسى اۋىنە اوغلىك اۋىنەدر . اونك
سوزىدىن چىقماز !
— چىقار حق بىرى بولور !
— بولماز غىزم .
— بىن بولموروم .

فاسل ايدىرسك ، نىدەرسك ؟
كەندىن بر ار كاك كې اۋىنە چالسا نە دىيەلمەش ،
ھىچ ايدەجك كې دورەموش . فقط بوزى ،
كوزلرى صوك درجە سا كەندى . ياۋاش ياۋاش
ياپاچىنى آكلاندى . مطلقا باباسىنە كىمك قوروشون
آندىقنى آرايۈپ بولاجقدى . صوكر ا بوقا تلى
حكومەتە وىرەجك ، آسدىرەجقدى . فقط حاجى
دورەموش امىدىس بر اختياردى . « عدلىە
ايكى قاپىلىدر برىسندىن كىرلىر اورىندىن چىقىلەر . »
دىيۈردى . ھىم ضبىطە ملازى اۋىنە اوغلىك
ال باشى آدامىدى ئىكەن دىكل اونك خىدمەتچىلرئى
ھېس اىقز ، ھىر قىياىلرئى كورە مىلەكەن
كلىردى . اختيارك توكل قىزە غرىب كوروندى .
باشى بوقارى قالىردى . « غوجا بىن آھى
كىمەدە بر اقام . » دىدى . باشقە بر جواب
بىكلمەدن طىشارى چىقدى .

اۋىنە اوغلى ، ئوكوز قالان كەندىك كوزە
للكىنى ذاتا بىلىپوردى . شىمدى اوكا دائىما :
« باباسى اشقىلار ووردى ، چوق آجىورم .
كىمەسىز قىز ! نە ياپاچى ! بىن بورول خوجايى
چوق سۈدرم . بوزواللى آدامك خاىرى ايچون اونى
آلەك اصىلە ، نىمەرك قولىلە آلتىق اىستىم . » دىيە

غەربىيەل دانۇچىو

بىلەمكەر . اكر بوتون ايتاليانر بىم كېى حس
اىسە لردى دشمنلرئىنە بىزدىن خىيانتلە و آلاچقە
آلەقلى قانلر ، اونلرە ، چوقى ھالى ھال اولوردى .
ايشە كوچك باشىدىن وطنى ايچىن بو قور
ھىجان حس ابدىن دانۇچىو ، بويۇكچە وطنە
اولان ھىچىدە بويۇدى ، حرب عمومى اعلان
ايدىلدىكى زىمان اللى باشىدە ايدى . فقط سىنك
ايلرلەمش اولماسىنە و ايتاليانلەك بويۇك خىدمەتى
ياپمىش بولۇنغانىدە رىھما ، كىچىك مەكتىپلىك ھىجانى
دويىدى و اوموزىنە سالاھى آسەرق اوردويە
التماق ايتىدى . ھىكس سالاھى دو كوشوركن او
ھىم سالاھى ، ھىم قىللە ھىارە ايدىپوردى . حرب
جىھەلرئىدە بر طرفىدىن عىسكرك قىلنە آتش دو كويور ،
بر طرفىدىن دشمنك او كىنە آتش ياغد بىرىپوردى .
بويۇك وطنرور شاعر او كىندە ھىكس خىرمەلە
ا كىلمەكە مېچوردى .

بويىنە خىر جىلر كوندە رىپور . كەندىن نە اۋىنە ، نە خىر
بر جواب آلامىپوردى . باباسى ووران اشقىلار
كىملىردى ؟ چىقتىك كېمىسى آغزىدىن قاجىرما .
مىشىدى ا ذاتا اودادە كىم اولدورلە قىياحت
وجودى اولماپان اشقىلارك اوزرىنە آتلىپور ،
تەقىقات فلان كورمە كىدىپوردى . كەندىن اصل
قانك اۋىنە اوغلى اولدىقنى ايمانى كېى بىلىپوردى .
فقط اصل وورانى ياقالا تىرپور اونك تشويق
ايتىدىكى سويلەجك ، ايكىسىنى دار آقاچىنە
سالاندىرەجقدى . يا سالاندىرە مازىسە ...
بو جەھت قىلنە كىچىكە دىيىلرئىنە سىقار ، كوزلرئى
كوجولتور ، دىكە دىكە او كىنە باقار ، دالار
كىدردى . بر ايدىر آرتق سۈروسى كەندى
كودويور ، ايتىكلرئى ، قوپولرئى ، كىچىلرئى
ھىركون داغە كىدىپوردى . كىمەسە ايلە قوشماز
اولمىدى . بعضى زمانلر اۋىنە اوغلىك مىرھالرىنە
قادار اوزار ، اونك چوبانلرئىنە ھىپ باباسىنك
فاسل وورولدىقنى صورايدى . بو چوبانلرئى
ايچىندە بر دەلى مصطفى وارىدى . آبدال اولدىقنى
ايچون عىسكەرە آلامىشلىردى . آبداللى بوتون
اواچە مشهوردى بر كون كەندىن قوپولرئى
كولكەلندىرەدىكى اورمانك ، آلاندىن كېن او
آدامە راست كەلدى . سىلىندى :

— مصطفى ، مصطفى ،
آبدال دوردى . شاشقىن شاشقىن اطرافى
آرادى . كەندىنى كورونجه كولىدى . بىلىشىدى
— نە يە كىدويون ، ئولەن ؟
— ھىچ .
— كەسەككە بورايە ؟
— كەن .
— كل ، كل .
— كەن ...

آبدال خىزلە يورىدى . اوزانلاشاچقدى .
كەندىن اوزاندىنى بىردىن قانلىدى . قوشىدى .
آبدالى ماوتىدى . سارى كوپك حاولامغە باشلامىدى .
مصطفى بىن اىمىرمغە چالىشىپوردى .

— كل ، دىيون ئولەن ؟
— نىدەجىكسك ؟
— بىك براز قاوال چالىويە .
— چان .
— چالارسون .